

9de vergadering

Maandag 24 november 2008

Aanvang 19.45 uur

Voorzitter: Timmerman-Buck

Tegenwoordig zijn 44 leden, te weten:

Asscher, Van de Beeten, De Boer, Böhler, Broekers-Knol, Doek, Dölle, Dupuis, Duthler, Eigeman, Elzinga, Engels, Franken, Goyert, De Graaf, Hofstra, Holdijk, Ten Horn, Huijbregts-Schiedon, Janse de Jonge, Van Kappen, Klein Breteler, Kox, Leunissen, Meulenbelt, Noten, Peters, Putters, Quik-Schuijt, Rehwinkel, Reuten, Rosenthal, Russell, Smaling, Strik, Swenker, Tan, Terpstra, Timmerman-Buck, Vedder-Wubben, Vliegenthart, De Vries, Werner en Willems,

en mevrouw Ter Horst, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

alsmede mevrouw Halsema, initiatiefneemster, en de heren Peters, Boogaard en Dragstra, adviseurs.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Thissen, wegens verblijf buitenslands, ook morgen;

Yildirim en Koffeman, wegens ziekte, ook morgen;

De Vries-Leggedoor, wegens persoonlijke omstandigheden.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het Voorstel van wet van het lid Halsema houdende verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet, strekkende tot invoering van de bevoegdheid tot toetsing van wetten aan een aantal bepalingen van de Grondwet door de rechter (28331).**

De **voorzitter**: Ik heet mevrouw Halsema van harte welkom in dit huis, evenals minister Ter Horst van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Ik heet evenzeer welkom: de heer prof. dr. J. Peters, de heer

G. Boogaard en de heer L. Dragstra, allen adviseur van de initiatiefneemster.

Wij weten allen dat het wetsvoorstel bij ons is ingediend door de Tweede Kamer.

De beraadslaging wordt geopend.

Mevrouw **Duthler** (VVD): Mevrouw de voorzitter. Het is vandaag een bijzondere dag. Voor zover mij bekend is niet eerder sinds de laatste grondwetsherziening van 1983 een initiatiefwetsvoorstel tot wijziging van de Grondwet in deze Kamer behandeld. Namens mijn fractie maak ik de initiatiefneemster, mevrouw Halsema, complimenten, omdat zij het heeft aangedurfd om dit al sinds de Grondwet van 1848 omstrede onderwerp op de parlementaire agenda te plaatsen en om een wetsvoorstel in te dienen.

Het is niet zomaar een wetsvoorstel. Het is een wetsvoorstel dat de verhoudingen in onze constitutionele democratie ingrijpend wijzigt. Het is ook een wetsvoorstel waarvan wij de consequenties zeer zorgvuldig moeten doordenken. Vanzelfsprekend hoort dat bij onze rol als wetgever. Het bijzondere vandaag is dat wij een wetsvoorstel bespreken dat mede over ons eigen functioneren gaat.

Een van de pijlers waarop onze constitutionele democratie is gebaseerd is de trias politica van Montesquieu, een nog altijd levend verhaal, getuige de Nederlandse vertaling die vorig jaar is uitgebracht. Ik hoop dat in dit huis niet uit te leggen. De centrale gedachte is dat het voor een goed functionerende democratische rechtsstaat nodig is dat er een scheiding bestaat tussen de wetgevende, de controlerende en de uitvoerende macht. Het is de wetgevende macht die het normenkader vaststelt. Het is de rechterlijke macht die concrete gevallen aan het normenkader toetst. Om te komen tot het normenkader worden belangen in het openbaar gewogen en met elkaar vergeleken en daarbij worden politieke keuzen gemaakt. De wetgever staat er voor in dat wetten uitvoerbaar, handhaafbaar en in overeenstemming met de Grondwet zijn. De weging van de verschillende belangen en het maken van politieke keuzen gebeurt in het openbaar door volksvertegenwoordigers die democratisch zijn gekozen. Het normenkader zelf is vervolgens voor de rechter een gegeven en kan door hem niet ter discussie worden gesteld. Rechtsers worden niet democratisch gekozen, maar voor het leven